

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gaudendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Laetitiae Perfectae Artificium In Conscientiae Recta Efformatione
inuentum, & per Adventuales Conciones expositum ac demonstratum

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1667

§. I. Gaudium pauci acquirunt, idque duplici ex errore. Ac primò quidem,
quia paßim homines id quaerunt in rebus quae extra se sunt positae, cum
tamen non nisi in animo vniuscujusque situm sit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11367

S. I.

Gaudium pauci acquirunt : idque duplici ex errore. Ac primò quidem , quia passim homines id quærunt in rebus quæ extra se sunt positæ ; cùm tamen non nisi in animo vniuscujusque situm sit.

I. **G**audium solidum & verum in rebus extra se positis inuenturum sese si quis credit , nequidquam id credit. Et si illi inquirendo foras profiliat animus, suisque desertis aribus per aliena euagetur bona , illam quam tantopere desiderat lætitiã domum delaturus ; sanè & operam perdit penitus , & quod pejus est , perdit se. Duplex impendii tam malè passim collocati , sese mihi nunc offert ratio. Neutram homines satis attendunt : hinc fit , vt curas suas præfractè congerant passim mortales, operã sanè maximã , sed operæ præmio planè nullo. Et prima quidem ratio hæc est. Quærunt vulgus hominum lætitiã vbi prorsus non est , imò vbi lætitiæ ne prima quidem sunt elementa. Secunda verò est , quòd inuenturos sese gaudium sperent homines , quasi res ea sit quæ indagatione solã indigeat. Error sanè maximus : nusquam enim aut crescit, aut venum prostat. Factitia res est Gaudium ; artis est opus & quidem exquisitæ, non casus fortuiti aut sortis felicitas. Non inuenitur, inquam , sed fabricanda est omnino ; & quidem non ab alio ; sed quisque necessariò lætitiæ fabricator est suæ. Vtrumque exponendum est impensius.

Duplex error in quærendã lætitiã ab hominibus committitur.

2. Et sanè nemo qui sapit inficiabitur , amentiam dicendam esse longè maximam, ingenti molimine impensisque grauibz agrum suffodere, terræ viscera perscrutari, vt isthinc argenti vena eruatur, quam constat inibi non latere ; cùm jam ab omni hominum memoriã, lapidiniæ semper fuerint aut cryptæ carbonariæ, neque vllum fossoti dederint laboris pretium, nisi mera saxa olidasue carbonum massas. Magis autem desipere dicetur is, qui non tantùm argenti venam è cavernis arenariis effossurum sese autumat, sed & argentum perpurgatum , fabrefactum, quinimo & cusum ,

Argenti venæ non quæruntur in lapidinis, nisi stultè.

Regiisque litteris & facie insignitum, inuenturum se præfractè credit; sic vt argento jam reperto, nihil aliud ei agendum restet, quàm thesauro tam diuiti manus iniicere, domum inuentum deportare, illi que insidentem, vitam deinceps ducere opiparè & hilariter. Infanis vir bone quisquis es, & quidem infaniâ non unicâ. Primò enim materiam è cryptis erudas, in quâ argenti ne quidem sunt principia; atque adeo nullâ arte, igne nullo, metallum eliquabitur quod nusquam est. Deinde, vt in venam incidisses argentiferam, atque ipsa Potosini montis viscera eduxisses, sanè ne id tibi persuadeas, elaboratum cusumque reperiturum te metallum. Materiam vt summum congefferis multis sæcibus implicatam; quæ quidem magnâ arte deducendæ sunt; conflandæ deinceps laminæ, quæ demum, prout visum fuerit, in tuos vsus dabitur elaborare. At ex lapidinis meris, argentum factum, pecuniamque cusam erudere velle, duplex omnino est infania. Nam nec argenti facti copia, ne in venis quidem argentiferis suppetit; fabricandum est metallum. Deinde ne primam quidem metalli tam pretiosi materiam hæ cryptæferunt, quas tu, labore tam impenso, ne quidquam sedulus pertentas.

*Natura insitum est, gaudium qua-
vere.*

*Nam vita sine gaudio, morte ipsa
tutior est.*

Vtroque errore dicam, an infaniâ, passim peccant homines. Singulos excute, ab iisque perquire, quò tandem omnia eorum colliment vota & desideria? quid tantis quæ impendunt studiis præfixum habeant? Nemo vnus id non responderit, quietem animi sese quærere, sortem eam exoptare, quâ tandem contentus vitam hilariter & lætus ducat. Neque abs re, aut præter rationem isthæc vota sunt. A vitâ enim humanâ si tollis Gaudium, certè non eam duci, sed miserè trahi existimo. Neque verò vitæ suauissimam appellationem, eiusmodi vitæ generi faciliè attribuero; nisi fortè eam aut vitam emortuam, aut viuam mortem appellare libeat. Certè morte ipsâ tetriorem existimo Gaudii expertem vitam. Miseriarum enim mihi terminum ponit quantumlibet amara mors; vbi subtristis vitæ non alium fructum refero, quàm quòd sensum misero protrahit, quo diutius doloribus intersim, eosque viuaciùs persentiscam. Lætitiæ itaque perquirendæ quòd passim insistant homines, id quidem faciunt perhonestè: agunt id quod natura benè instituta, pro iure innato rectè appetit. Vti enim cuique insitum est velle viuere, ita procul dubio congenitum ei est velle lætum viuere. Etenim viuere vt dixi exfortem
Gaudii,

Gaudii, non id quidem viuere censendum est, sed lentè & diu
mori. Hactenus benè.

4. Ast istud nunc perquiro, vbinam terrarum aut gentium lætitiã
quam tantopere insequeris, inuenturum te tandem credas? Hic
certè grauissimè te imprimis falli auguror. Video quidem inde-
fesso te labore circumagi, modò vt aurum congeras, à diuitiis
tibi vt sit commodè: modò vt dignitatem nescio quam assequa-
ris, magnatum gratiam venari te, amicorumque satis putidè pren-
sare manus: modò, quod quidem turpissimum est lætandi genus,
voluptatibus corporis parandis totum incumbere; isthic cogita-
tiones omnes impendi; isthuc referri studia; isthuc & spem &
rem omnem deriuari; isthic denique vires corporis, valetudinem
omnem, quin & vitam ipsam absumi satis video. Verùm an non
& istud cum Psalmistâ oggerere meritò possim, *Filij hominum
vsquequo graui corde? vt quid diligitis vanitatem, & queritis men-
daciũ?* fierinè potest, vt ita libeat vitam trahere tot curis frustra
distentam, semper anxiiis, numquam lætis? quid agitis miseri,
quid queritis? quò tandem oculos mentemque circumuoluitis,
labore improbo, fructu nullo? *Multi dicunt,* inquit Psalmista,
imò pene omnes dicunt: *Quis ostendet nobis bona?* Bona queritis,
atque ea ostendi vobis vultis? Erratis primo in limine. Neque
bona foris sunt; de tuo gaudeas necesse est: neque ostendi possunt
quæ nusquam sunt; neque inueniri, quæ proprio Marte debent
confici. Nec verò miror ego jam, semper vos esse *graui corde,* tæ-
dio absumi, curis confici; *nam ut quid diligitis vanitatem & qua-
ritis mendaciũ?* toties deceptos numquam sapere, an id de-
mum est sapere? Quis id mihi inficiabitur, decipi eum prorsus
velle, qui non decies, sed & sexcenties opinione suã falsus, eidem
se committit errandi periculo, & quidem sponte suã? Menda-
ciũ queris vir bone; circumuenieris procul dubio mendaciis;
neque cuiquam porò succenseas, nisi ipsemet tibi. Exclamare
fanè hic libeat, O vanas curas hominum! imò ô stultas & præ-
fractas mortalium cogitationes, ô infanas spes! Non dico cen-
ties, sed numquam non decepti sumus, si quando quietem animi,
verum inquam solidumque gaudium foris putidè emendicauimus;
numquam res pro voto cessit, & vbi quidquam successit, illico
periit: semper blanditur caro, mira mundus pollicetur; semper
tamen mentitur, semper decipit; idque cum lachrymis etiam

*Sed malè
queritur in
creaturis ex-
tra se positis.*

Pf. 4. v. 4.

Ibid. v. 6.

*Vt summum
voluptatem
afferunt res
creata.*

tandem confitemur; & tamen mentienti fidem damus, blandienti inhæremus admodum securi. Quis id agat, nisi cui mens infana est? & quis id intelligat, cui sana mens? Ego certè mendaciis delectari te video; neque multum miseriis tuis tangor; etenim *queris mendacium*. Mendacium autem cum vbique sit, facile inuenies. Istud certum est, neminem hactenus verum gaudium in rebus extra se positis inuenisse. Testes appello, quotquot superior ætas tulit, aut inferior latura est homines. Voluptatem fortasse, & quidem admodum perfunctoriam adferre possunt externa bona & delitiæ, non tamen eam quâ contentus acquiescat animus; imò ne corpus quidem quantumuis terreum, nisi spatio temporis admodum exiguo. Solidum verò gaudium, bonitate suâ quod stet, numquam profecto dabunt ea, quæ ita à naturâ seu naturæ auctore Deo comparata sunt, vt sponte suâ diffluant. Quod enim solidæ rei fundamentum dabunt ea, quæ ipsamet numquam stant, & quorum natura est præterlabi? Hinc rectissime Seneca: *Hæc quibus delectatur vulgus, tenuem habent ac perfunctoriam voluptatem; & quodcumque inuestitum est gaudium, fundamento caret. Hoc de quo loquor, ad quod te conor perducere, solidum est.* Quod si solidum est, certè præterfluentibus voluptatibus non incumbit; neque iis potest superstrui id, in quo securus quiescat animus. Hoc autem solum est Gaudium.

Sen.ep.13.

*Verum omnis
voluptas
corporea in
tristitiam
natura sua
diffluit.*

Quid, quòd tantum absit vt verum Gaudium inter creaturas inuenturus sis, vt ne voluptatem quidem ab earum vsu sis ablaturus, nisi quàm tædia longè maxima, languores exhausti corporis, mentisque defatigatæ fastidia suo jure subsequutura sunt, nisi tu iis modum frænumque posueris? Fateamur sanè cum Senecâ quod res est. *Corpusculum vanas suggerit voluptates, breues, pœnitendas, ac nisi magnâ moderatione temperentur, in contrarium abituras. Ita dico; in præcipiti est voluptas; ad dolorem vergit, nisi modum teneat. Modum autem tenere in eo difficile est, quod bonum esse credideris.* Manifestum profectò est, si rem penitiùs attendis, corporis delicias, nisi admodum temperentur, vires corporis ipso vsu absumere, spirituque exedere, qui voluptatibus percipiendis necessariò impenduntur. Hinc non studiis tantum & laboribus, sed & risibus, cachinnis, festiuis clamoribus, jucundis confabulationibus, saltibus & choræis, commensationibus, gratiarumque rerum aspectu, harmoniâ quantumuis jucundâ auribus, si hæc, inquam, præter modum

5.

Sen.ibid.

modum sint; defatigatur tandem & corpus & animus. Confumuntur enim paulatim spiritus seu sanguis defæcator, qui voluptatibus hisce percipiendis impenduntur. Hisce autem attritis, defatigationem subire corpus necesse est; animamverò tædium. Quinimò cum tota voluptas quam corpus perferentiscit, non aliud sit quam grata sanguinis, motu celeri caloreque sese alterantis constitutio, vnde quædam impetigo exoritur, quæ sensus afficit & demulcet; quæ quidem omnia, non nisi spirituum, puriorisue sanguinis vltro citroque decursantis fiunt beneficio: hinc sanè consequens est, quantò major est voluptas quæ corpore percipitur, tantò breuiorem illius esse vsum; vtpotè quæ plures spiritus breuiori temporis spatio exhauriuntur. Hinc voluptates maximas maximè etiam fluxas esse necesse est. Deinde verò cum suauior ille subtiliorque sanguis membra destituit, quæ suocalore demulcebat; tum verò tetriorem magisque sæculentum sanguinem subire necesse est; quò dum membra & viscera imbuuntur, etiam in se concidere, lassari, male habere, torqueri manifestum est, & ex corporis languentis consortio etiam dissolui mentis vires, & in tædium tristitiamque diffluere. Præclarè ergo dixit Seneca. *In præcipiti est voluptas, ad dolorem vergit, nisi modum teneat.* Moderanda itaque est, ne vniquam ad summum perueniat; nam vbi in summo est, ibi desinit: & vbi sic desinit, ibi defatigationem corporis, & mentis tædium succedere necesse est. Non itaque lætitiâ aut Gaudium voluptates dabunt, neque alterum alteri commensurari potest. Voluptas enim naturâ suâ brevis est, lætitiâ vero conditione suâ est æterna; vtpotè quæ vera quies sit. Voluptas in tædium & tristitiâ necesse est vt deflectat; lætitiâ suâ virtute stat, & est quid immutabile. Voluptati ponendus est & modus & mensura; lætitiâ sine modo est, sine mensurâ & termino, vtpotè quæ verum bonum sit: atque adeo huius boni solatuta est auiditas.

6. Hæc cum ita sint, etiam teipso iudice; vt quid temet angore vano conficis? toties rem expertus, deceptus toties nondum respicis? *Vsquequo graui corde? vt quid diligis vanitatem & queris mendacium,* nisi vt te infano labore torqueas? Quæris quod extra te nusquam est. Cæterum in creaturarum vsu voluptatem fortasse inuenies, aut vt pressius loquar, voluptatum materiam; carbones, inquam, quibus libido, corporisque lubentia accendatur.

*Et quidem
tantò citius,
quò voluptas
maior fuerit.*

*Hinc patet
quod voluptas
numquam
sit gaudium.*

*In anima
solum gaudium
suum est.*

tur, atque etiam foueatur impensius; animi vero quietem non afferent, solidum inquam sincerumque gaudium. Vt summum flammam quandam concitabunt velocem & subitam carbones hi, quæ mox in fuliginem euanescent tetrumque fumum; cuius reliquæ corpus inuoluent cineribus, animam verò sordibus obducent & tristi situ. Ne isthic itaque terram effode, lætitiā si perquiris. Nam nec prima quidem tanti boni, in cryptis illis, sunt vestigia. Vbi ergo perquirenda inquires! *Quis ostendet nobis bona!* Ego verò inquit Dauid. Neque multum peruestiganda est lætitiā; penes nos est, imò in nobis, Etenim *signatum est super nos lumen vultus tui Domine; dedisti lætitiā in corde meo.* Quasi si dicat; quamdiu vaporibus fumisque, quos corrupti hujus mundi carnisque fuligines menti obtendunt, obuoluebar, cæcus eram prorsus, & vt cæci solent pertentabam omnia. Cumque, quæ sollicitus quærebam, bona non occurrerent, clamabam inops consilii, ah *quis ostendet mihi bona?* quis manum dabit erranti & cæco? At cum *signatum est super nos lumen vultus tui*, id est, cum tua o Deus mihi illuxit gratia, tum demum errorem planissimè detexi. Etenim vt iam video, *dedisti lætitiā in corde meo.* Existimabam ego demens, vt vulgus solet, superficialem rem esse lætitiā, quæque passim in rebus occurreret; verum in cordis arcano specu, in ipsis inquam animi penetralibus, venam tam diuitem sitam esse nunc intelligo. Ita prorsus est: diuitiis, dignitatibus, cupediis, delitiis, iisque quæ vulgus inconditum vocat bonis, voluptates quædam admixtæ sunt, & quidem leuiter interspersæ; lætitiæ vero ne hilum quidem aut atomus. Voluptates autem adeo ad verum gaudium nihil conferunt, vt aut prorsus extirpandæ sint, aut magno, ne noceant, moderamine temperandæ. Hæ sunt quæ bellum lætitiæ mouent: his verò frænum cum injeceris, lætus viues.

*Ex Gaudio
oritur voluptas
sincera;
non verò
Gaudium ex
voluptate.*

Dum ergo externa bona dico habenda esse contemptui, ne sanè triste me tibi viuendi genus commendare existimes. Monumentum id est Senecæ. *Existimas me nunc detrahere tibi multas voluptates, qui fortuita submoueo? imò contrā, nolo tibi vquam deesse lætitiā: volo illam tibi domināsci. Nascetur si modò intra te ipsum sit.* Domi itaque tuæ Gaudii sedes est; hic ager tanti boni folus ferax. Huic si Gaudii semina mandaueris, succrescent illa, fructusque dabunt longè suauissimos. Extra tuos limites, in alieno si

7.

Sen.ep.23.

no si feminas, in folia fortassis assurgent semina; fortassis etiam flores dabunt, delicias, inquam, corpori accommodas; fructus verò maturos ne expecta. Floribus te miserum pasces, sed eheu breui perituris; quorum folia primus ventus aduret; cumque adufferit, in meros stiones aridosque scapos miserè diffluet, quidquid oculos futili virore demulcebat. Non igitur lætos dies tibi subtractos volo, sed viam eos inquirendi ostendo. Tu ridere vis ut lætus sis; ego verò volo ut lætus sis primò, ut deinde rideas hilariter. Tu voluptates quæris, ut lætitiã exinde obtineas; ego contrà, lætitiã tibi volo animum erigi, ut deinceps voluptatibus ipsis cum voluptate sincerã perfruaris; & ut præclare Philo ait, deliciis diffluas innocentissimis. Hoc ut assequare, Gaudium quære ubi verè est, & non ubi fucatã fronte voluptas abblanditur. Et sic quidem primum, qui in peruestigandã lætitiã error committitur, jam deteximus;

§. I I.

Alter error est, quòd homines lætitiã inuenire se posse credant.

Artis opus est lætitiã, non inueniendã felicitas.

8. **V**erùm necdum satis est edixisse, lætitiã pretiosam venam nusquam esse nisi in animo vniuscujusque. Illud enim deinde præmonere debeo, ne isthic quidem ita sitam esse lætitiã, ut ea inquirenti illico suã sponte sit occurfura. Minimè gentium; error hîc rursus est oppido insignis. Ager est animus, lætitiã quidem ferax; sed hujus semina agro mandanda sunt, ut exinde nascatur gaudium; aut si priori metaphora placeat inhærere, cudenda est lætitiã; fabricari vult; & sic demùm artificio efformari. Hinc sanè ridenda mihi sunt hominum dicteria. Conqueruntur passim homines, quietem animi sese etiam in animo inuestigare; nihil sese adeò exoptare, quàm ut thesaurum tam pretiosum inueniant; neque satis attendunt frustranea esse hæc vota. Fabricandum est enim quod ipsi jam factum sibi pollicentur, Fortunã est quidquid inuenitur; aut certè multum in iis sibi casus vendicat. Gaudium, res fortuita non est, neque in quam incurrat casus. Artis est negotium, & quidem ingeniosæ.

Arte fabricanda est lætitiã.